

Nr 23.

Ankom till riksdagens kansli den 5 maj 1924 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av dels Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om ändrad lydelse av 14 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring dels ock en i ämnet väckt motion.

Genom en den 21 mars 1924 dagtecknad proposition, nr 215, vilken hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagda, i statsrådet och lagrådet hållna protokoll, föreslagit riksdagen att antaga följande förslag till

Lag om ändrad lydelse av 14 § i lagen den 30 juni 1913 (nr 120) om allmän pensionsförsäkring.

Häri genom förordnas, att 14 § i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, sådan denna paragraf lyder enligt lagen den 11 september 1914, skall hava följande ändrade lydelse.

14 §.

Sedan mantalslängden — — — göres härom. Förteckningen tillställes taxeringsnämndens ordförande senast den 25 mars.

Sedan förteckningen — — — meddelas av Konungen.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1925.

I sammanhang med berörda proposition har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr *Pettersson* i Hällbacken väckt motion, nr 421, däri hemställts, att det med propositionen avsedda lagrummet måtte erhålla följande ändrade lydelse:

14 §.

Sedan mantalslängden — — — göres härom. Förteckningen tillställes taxeringsnämndens ordförande samtidigt med mantalslängden eller senast den 8 mars.

Sedan förteckningen — — — meddelas av Konungen.

Beträffande skälen för det med propositionen framlagda lagförslaget ävensom för den i ämnet väckta motionen får utskottet, i den mån ej redogörelse därför lämnas här nedan, hänvisa till propositionens respektive motionens innehåll.

*Propositionen
nr 204 till
innevarande
riksdag.*

I proposition nr 204 till innevarande riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga vissa ändringar i förordningen den 28 oktober 1910 om taxeringsmyndigheter och förfarandet vid taxering, avseende bland annat att förebygga försening av taxeringsnämndernas arbete, ävensom ett i samma syfte upprättat förslag till ändrad lydelse av 11 § i förordningen den 6 augusti 1894 angående mantalsskrivning. Båda författningsförslagen grunda sig på av 1923 års taxeringssakkunniga upprättade förslag i ämnet.

Enligt förenämnda paragraf i mantalsskrivningsförordningen i dess nuvarande lydelse skall mantalslängden med tillhörande bilagor och det vid mantalsskrivningen förda protokoll före den 5 mars av mantalsskrivningsförrättaren avlämnas till vederbörande pastor, vilken efter fullgjord granskning angående mantalslängdens överensstämmelse med församlingsboken har att senast den 15 mars återställa mantalslängden med tillhörande handlingar till mantalsskrivningsförrättaren. Sedan av denne i anledning av pastors anmärkningar vidtagits vederbörliga rättelser och tillägg i mantalslängden, skall samma längd anses justerad; och har mantalsskrivningsförrättaren att senast den 25 mars avlämna längden i sålunda justerat skick till ordföranden i taxeringsnämnden.

I syfte att möjliggöra påbörjandet av taxeringsnämndernas arbete tidigare än för närvarande kan ske har i propositionen nr 204 föreslagits sådana ändringar i hithörande bestämmelser, att avlämnandet av mantalslängden med tillhörande handlingar till vederbörande pastor skulle ske redan den 9 februari, dock att, om i fråga om visst distrikt mantalsskrivningens vidlyftighet prövades medföra hinder för längdens avlämnande inom nämnda tid, vederbörande länsstyrelse skulle äga medgiva anstånd därmed intill den 23 februari, att vederbörande pastor skulle hava att, efter fullgjort granskningsarbete, inom tio dagar efter det längden med tillhörande handlingar avlämnats till honom, återställa handlingarna till mantalsskrivningsförrättaren, samt att denne i sin ordning skulle hava att inom tio dagar efter längdens återställande avlämna densamma i justerat skick till ordföranden i taxeringsnämnden.

Propositionen nr 204, som för förberedande behandling hänvisats till bevillningsutskottet, har, såvitt angår förslaget om ändring i 11 § av mantalsskrivningsförordningen, numera blivit på utskottets hemställan av riksdagen bifallen.

*Innehållet i
det i nu föreliggande propositionen nr 215 avsedda lagrummet.*

Enligt den i nu föreliggande propositionen nr 215 avsedda 14 paragrafen i lagen den 30 juni 1913 om allmän pensionsförsäkring, sådant nämnda lagrum lyder i lag den 11 september 1914, åligger det mantalsskrivnings-

förrättaren att, sedan mantalslängden för kommun varje år blivit i stadgad ordning justerad, uppgöra förteckning över de i längden upptagna personer, som vid årets början uppnått femton, men icke sextiosex års ålder. Denna förteckning, som skall innehålla vissa i lagrummet angivna uppgifter om däri upptagna personer, skall tillställas taxeringsnämndens ordförande samtidigt med att den justerade mantalslängden enligt gällande författning till honom överlämnas. Det ankommer därefter på taxeringsnämnden att besluta för varje i förteckningen upptagen person, huruvida för året avgiftsplikt må åligga honom och vilka avgifter böra av honom erläggas. Om besluten skall anteckning göras i förteckningen. Lagrummet innehåller därjämte vissa föreskrifter angående tillhandahållande av pensionsförteckningen för allmänheten samt om uppbörd och redovisning av pensionsavgifterna.

Det i propositionen nr 215 innefattade förslaget till lag om ändrad lydelse av förenämnda paragraf i pensionsförsäkringslagen — vilket förslag jämväl grundar sig å framställning från 1923 års taxeringssakkunniga — innebär, att tiden för pensionsförteckningens tillställande åt taxeringsnämndens ordförande skulle ej såsom nu sammanfalla med tiden för mantalslängdens överlämnande till samme ordförande, utan bestämmas utan beroende därav till senast den dag, då pensionsförteckningen enligt hittills gällande bestämmelser skolat avlämnas eller således den 25 mars.

Innebörden i nu föreliggande proposition nr 215.

I ärendet hava utlåtanden avgivits av, bland andra, samtliga länsstyrelser, kammarrätten och riksräkenskapsverket, varjämte styrelsen för Sveriges häradsskrivareförening och föreningen Sveriges städers kronoppbördstjänstemän inkommit med yttranden. Samtliga hava lämnat förvarande förslag utan erinran med undantag för länsstyrelsen i Norrbottens län, vilken enär det syntes vare av vikt, att pensionsförteckningen vore taxeringsnämnden tillhanda åtminstone andra veckan i mars, och då någon svårighet att hava förteckningen färdig vid den tiden icke torde föreligga, ifrågasatt, att tidpunkten för förteckningens avlämnande borde bestämmas till exempelvis senast den 8 mars.

I herr Petterssons i Hällbacken motion har gjorts gällande, att det vore ett önskemål, att pensionsförteckningen komme taxeringsnämnderna tillhanda tidigare än i propositionen nr 215 föreslagits, så att taxeringsarbetet icke komme att försvåras och fördröjas, samt att det icke försports någon olägenhet från häradsskrivarnas sida att avlämna pensionsförteckningen samtidigt med mantalslängden. På dessa grunder har av motionären, såsom förut nämnts, påyrkats sådan avfattning av 14 § i pensionsförsäkringslagen, att pensionsförteckningens tillställande åt taxeringsnämndens ordförande skulle ske »samtidigt med mantalslängden eller senast den 8 mars».

Motion II: 421.

Utskottets
yttrande.

Med anledning av vad motionären anfört till stöd för det av honom framställda förslaget vill utskottet erinra, att styrelsen för Sveriges härads-skrivareförening i yttrande till 1923 års taxeringssakkunniga den 20 november 1923 rörande vissa spörsmål i samband med omorganisationen av taxeringsväsendet i nu förevarande fråga anfört följande:

»Kommer tiden för mantalslängdens avlämnande till taxeringsnämnds-ordförandena att framflyttas till den 10 mars, måste tiden för pensionsför-teckningarnas avlämnande ändras, då detta vidlyftiga arbete omöjligen kan medhinnas till sistnämnda tid. Tiden för pensionsförteckningarnas avlämnande torde lämpligen kunna bestämmas till den 1 april, vilket på intet sätt kan verka försenande av taxeringsarbetet, då taxeringsnämndens arbete med ifrågavarande förteckning kan ske och vanligen sker först sedan taxeringen i ett distrikt blivit till fullo bestämd.»

Till ytterligare belysning av frågan vill utskottet vidare återgiva vad 1923 års taxeringssakkunniga däri anfört. Under hänvisning till det förut om-förmälda förslaget om fastställande av en tidigare tidpunkt för mantalsläng-dens avlämnande till taxeringsnämndens ordförande hava de sakkunniga nämligen uttalat följande:

»Vid en författningsändring i denna riktning kan till arbetets under-lättande verkställas en upplösning av det samband, som för närvarande föreligger mellan mantalslängdens avlämnande och avslutandet av vissa andra arbeten. Enligt 29 § 3 mom. taxeringsförordningen skall härads-skrivaren eller vederbörande tjänsteman i stad senast den 25 mars avlämna på mantalslängden grundade fastighetslängder och enligt 14 § i lagen om allmän pensionsförsäkring skall mantalsskrivningsförrättaren samtidigt med mantalslängden tillställa taxeringsnämndens ordförande en särskild förteck-ning över de i mantalslängden upptagna personer, som vid årets början uppnått 15, men icke 66 års ålder. För taxeringsarbetets fortgång är det icke nödvändigt, att fastighetslängderna och pensionsförteckningarna åtfölja mantalslängden, utan därest den senare avlämnas den 1 mars, innebär det ingen olägenhet, om avlämnandet av de nämnda längderna och förteck-ningarna bibehållas vid den tid, som för närvarande gäller, alltså den 25 mars.»

Den uppfattning, som av 1923 års taxeringssakkunniga sålunda uttalats i fråga om tiden för pensionsförteckningens avlämnande, har, såsom av den föregående redogörelsen framgår, ock vunnit stöd av de i ärendet avgivna yttrandena, av vilka endast i ett ifrågasatts en tidigare tidpunkt för förteck-ningens avlämnande. Då, såvitt utskottet inhämtat, erfarenheten bestyrkt riktigheten av samma uppfattning, har utskottet gent emot de av styrelsen för Sveriges häradsskrivarförening framhållna synpunkterna ej kunnat giva sin anslutning till det i motionen framställda förslaget. Detta förslag står för övrigt ej i överensstämmelse med den av riksdagen redan antagna ändringen av 11 § i mantalsskrivningsförordningen, i det att enligt nämnda ändring tiden för mantalslängdens avlämnande kan i händelse av veder-börande länsstyrelses medgivande komma att infalla en vecka senare än den i motionen för pensionsförteckningens tillställande såsom senaste tidpunkt angivna dagen den 8 mars.

Med stöd av det anförda får utskottet, som ej funnit skäl till någon erinran beträffande det i propositionen innefattade lagförslaget, hemställa,

A) att förevarande proposition måtte av riksdagen bifallas,

B) att motionen II: 421 måtte anses besvarad genom vad ovan under A) hemställts.

Stockholm den 7 maj 1924.

På andra lagutskottets vägnar:

BROR PETRÉN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Bror Petrén, greve Spens, von Koch, Tjällgren, Sigfrid Hansson* och *Martin Svensson*;

från andra kammaren: herrar *Öberg, Karlsson i Gasabäck, Hage, Holmström* i Stockholm, *Carlsson i Solberga, Svensson i Skönsberg* och *Persson i Trången*.
